РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ ЮТАЗИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА

423950, п.г.т. Уруссу, ул. Пушкина, д.38
тел.: (85593) 2-42-05, факс: (85593) 2-80-13

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ

ЮТАЗЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

423950, Урыссу ш.т.б., Пушкин урамы, 38
тел.: (85593) 2-42-05, факс: (85593) 2-80-13

ПОСТАНОВЛЕНИЕ **КАРАР**

« 29 » 09 2023 г. №1518

«2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районында энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеген арттыру» муниципаль программасы турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» гы 06.10.2003 №131-ФЗ Федераль Закон, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында" 28.07.2004 № 45-ТРЗ Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы" муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты карар кабул итә:

1. «2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районында энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеген арттыру» муниципаль программасын (алга таба - Программа) кушымта нигезендә расларга.
2. Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы башкарма комитетының территориаль үсеш бүлегенә Программаны гамәлгә ашыруны координацияләүне тәэмин итәргә.
3. Ютазы муниципаль районы Финанс-бюджет палатасына ел саен чираттагы финанс елына Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы бюджетын формалаштырганда, Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы бюджетыннан һәм Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы составына керүче муниципаль берәмлекләр бюджетларыннан максатларга юнәлтелгән программа чараларын гамәлгә ашыруга акчалар карауны күздә тотарга.
4. Әлеге карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүмат порталында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә http://pravo.tatarstan.ru/ адресы буенча бастырып чыгарырга һәм Татарстан Республикасының Ютазы муниципаль районы сайтында Татарстан Республикасының Дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнарының Бердәм порталында «Рәсми Татарстан» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә http://jutaza.tatarstan.ru адресы буенча урнаштырырга.

5. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә һәм 2023 елның 1 гыйнварыннан барлыкка килгән хокук мөнәсәбәтләренә кагыла.

6. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты җитәкчесенең беренче урынбасарына йөкләргә.

Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районы
Башкарма комитеты җитәкчесе С.П. Самонина

Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районы
Башкарма комитетының
№ ____ «___»_____20____ел
Карарына кушымта

«2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районында энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеген арттыру" ПРОГРАММАСЫ

Урыссу, 2023

ПРОГРАММАНЫҢ ПАСПОРТЫ

Программаның исеме	«2023-2025 елларга Ютазы муниципаль районында энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеген арттыру» муниципаль программасы (алга таба - Программа дип атала)
Программаны эшләү өчен нигез	«Энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2009 елның 23 ноябрендәге 261-ФЗ номерлы Федераль закон; Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2021 елның 11 февралендәге "Энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру өлкәсендә төбәк һәм муниципаль программаларга таләпләрне раслау һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең кайбер актларының һәм Россия Федерациясе Хөкүмәтенең кайбер актларының аерым нигезләмәләре үз көчләрен югалтуын тану хакында" 161 номерлы карары; «Энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеген арттыру өлкәсендә региональ, муниципаль программаларны эшләү һәм энергия нәтиҗәлелеген арттыру максатларында кулланылырга мөмкин булган энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеген арттыру чараларының үрнәк исемлеген раслау турында» Россия Федерациясе Икътисади үсеш министрлыгының 2010 елның 17 февралендәге 61 номерлы боерыгы; Россия Федерациясе Энергетика министрлыгының 2014 елның 30 июнендәге «Дәүләт һәм муниципаль берәмлек катнашындагы оешмаларның, җайга салынулы эшчәнлек төрләрен гамәлгә ашыручы оешмаларның энергетика нәтиҗәлелеген арттыру һәм аларны гамәлгә ашыру барышы турында хисап бирүне гамәлгә ашыру өлкәсендә программалар формасына таләпләрне раслау турында» 398 номерлы боерыгы; Россия

	Федерациясе Энергетика министрлыгының 2014 елның 30 июнендәге 399 номерлы «Энергияне саклау һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру өлкәсендә максатчан күрсәткечләр кыйммәтләрен исәпләү, шул исәптән чагыштыру шартларында, методикасын раслау турында» боерыгы, Россия Федерациясе Энергетика министрлыгының 2014 елның 11 декабрендәге 916 номерлы «Энергияне сак тоту һәм энергетик нәтиҗәлелекне арттыру өлкәсендә төбәк һәм муниципаль программаларны эшләү һәм гамәлгә ашыру буенча методик киңәшләрне раслау турында» боерыгы
Муниципаль заказ бирүче	Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты
Программаны төп эшләүчеләр	Ютазы муниципаль районы Башкарма комитетының территориаль үсеш бүлеге
Программаны үтәүчеләр (килешү буенча)	«Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башкарма комитетының мәгариф бүлеге» МКУ; «Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районы Башкарма комитетының мәдәният бүлеге» МКУ; «Ютазы муниципаль районының яшьләр эшләре, спорт һәм туризм бүлеге» МКУ; Муниципаль учреждениеләр һәм район предприятиеләре
Программаның максатлары һәм бурычлары	Программаның максаты - энергияне сакчыл тотуга һәм энергетика нәтиҗәлелеген күтәрүгә юнәлдерелгән энергия ресурсларын куллануның нәтиҗәле системасын булдыру. Программаның бурычлары: - энергия куллануның нәтиҗәлелеген күтәрүнең тотрыклы процессын тәэмин итү; энергия ресурсларын куллануны кыскарту исәбенә коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә юнәлдерелгән бюджет чараларын экономияләүне тәэмин итү; җитештерү, транспортировкалау, саклау һәм куллану барышында ягулык-энергетика ресурсларын исәпләүнең һәм исәпкә алуның төгәллеген тәэмин итү; энергияне нәтиҗәле куллануның

	потенциалын гамәлгә ашыруны тәэмин итә торган энергия куллану белән идарә итү системаларын, энергияне сак тоту системасын кертү; халык һәм халыкның башка төркемнәре арасында энергияне сак тотуны пропагандалау
Программаны тормышка ашыру вакыты	Программа 2023 - 2025 еллар дәвамында гамәлгә ашырыла
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаклары	Программаны финанслауның гомуми күләме барлык чыганаклар исәбеннән 12 130,85 мең сум тәшкил итә, шул исәптән: - Татарстан Республикасы бюджеты акчалары - 10 419,9 мең сум, - предприятиеләрнең үз акчалары - 1590,95 мең сум, - муниципаль район бюджеты - 20,0 мең сум - бюджеттан тыш чаралар - 100,0 мең сум. Программаны гамәлгә ашыру чорына, 2023 ел - 8 252,65 мең сум 2024 ел - 2 242,1 мең сум 2025 ел - 1 636,1 мең сум Барлыгы: 12 130,85 мең сум Программа чараларын финанслау күләмнәре һәм чыганаклары прогноз характерында һәм Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты, Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты тиешле карарлар, күрсәтмәләр кабул иткәннән соң ел саен төгәлләштерелергә тиеш.
Программаны гамәлгә ашырудан көтелгән нәтиҗәләр	Икътисад секторларында энергия куллануның нәтиҗәлелеген күтәрүнең тотрыклы процессын тәэмин итү; электр энергиясен, җылылык энергиясен, табигый газны, суны куллану күрсәткечләрен киметү һәм күрсәтелгән энергия ресурсларын югалтуны киметү юлы белән энергияне сак тоту потенциалын ныгыту; муниципаль учреждениеләрнең энергетика ресурслары белән тәэмин итүгә бюджетлар чыгымнарын кыскарту; ягулык-энергетика ресурсларын

	үлчәүнең һәм исәпкә алуның төгәллеген, дөреслеген һәм бердәмлеген тәэмин итү. Программаны гамәлгә ашырудан көтелә торган икътисадый файда 354,421 т.у.т. тәшкил итә Программаны тормышка ашыру мөмкинлек бирәчәк: -бюджет өлкәсе объектларында ягулык-энергетика ресурслары өчен түләү киму хисабына бюджетка йөкләнешне киметергә; - торак-коммуналь комплекс өлкәсен җылылык энергиясе һәм су белән тәэмин итүнең ышанычлылыгын арттыру. Чараларны гамәлгә кертүдән икътисади нәтиҗә - 774,93 мең сум. 2023 ел - 359,18 мең сум. 2024 ел - 246,35 мең сум. 2025 ел - 169,4 мең сум.

1. Гомуми нигезләмәләр

Әлеге Программа «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы, «Энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру турында һәм Россия Федерациясенең аерым закон актларына үзгәрешләр кертү хакында» 2009 елның 23 ноябрендәге 261-ФЗ номерлы федераль законнары нигезендә эшләнде.

Әлеге программада түбәндәге терминнар кулланыла:

энергияне сак тоту буенча чара - энергия ресурсларын файдалануның нәтиҗәлелеген күтәрүгә һәм экономияләүгә юнәлдерелгән эшчәнлек;

ягулык-энергетика ресурсларыннан рациональ файдалану - техника һәм нәтиҗәлелек технологиясен үстерүнең гамәлдәге дәрәҗәсендә, аларның запаслары чикләнүне һәм әйләнә-тирә мохиткә техноген йогынты таләпләрен һәм җәмгыятьнең башка таләпләрен исәпкә алып, максималь ирешүне тәэмин итә торган ягулык-энергетика ресурсларыннан файдалану;

ягулык-энергетика ресурслары (ТЭР) - энергия чыганаклары җыелмасы, аларның запас энергиясе техника үсеше һәм технологияләр гамәлдә булган дәрәҗәдә хуҗалык эшчәнлегендә файдалану мөмкинлеге булганда;

энергияне сак тоту - кулланыла торган энергетика ресурсларының күләмен алардан файдаланудан тиешле файдалы эффектны саклаганда киметүгә юнәлдерелгән оештыру, хокукый, техник, технологик, икътисадый һәм башка чараларны гамәлгә ашыру;

энергияне сак тотуның икътисадый нәтиҗәсе - энергияне сак тоту буенча уздырылган чараларның нәтиҗәлелеген чагылдыра торган бәя күрсәткечләре, энергетика ресурсы - энергия чыганагы, хуҗалык һәм башка эшчәнлекне гамәлгә ашырганда энергия кулланыла яисә кулланылырга мөмкин;

энергия ресурсларының нәтиҗәлелеге - техника һәм технология үсешенең гамәлдәге дәрәҗәдә булганда энергетика һәм матди ресурслардан файдалануның максималь нәтиҗәлелеген тәэмин итү;

энергия сервисы шартнамәсе (контракт) - шартнамә (контракт), аның предметы энергияне сак тотуга һәм энергетика ресурсларын заказчы тарафыннан файдалануның энергетик нәтиҗәлелеген арттыруга юнәлдерелгән гамәлләрне башкаручы булып тора;

энергетика ресурсларыннан нәтиҗәле файдалану - техника һәм технология үсешенең гамәлдәге дәрәҗәсендә энергетика ресурсларыннан файдалануның икътисадый яктан акланган нәтиҗәлелегенә ирешү һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга таләпләрне үтәү;

энергияне сак тоту потенциалы - ТЭР куллануны оптимальләштерү юлы белән энергетика нәтиҗәлелеген күтәрү мөмкинлеген характерлый торган физик зурлык.

2. Энергияне сак тотуның һәм энергетика нәтиҗәлелеген күтәрүнең агымдагы торышына комплексы анализ

Хәзерге вакытта энергетика ресурсларына чыгымнар чыгымнарның шактый өлешен тәшкил итә. Тарифлар һәм энергия чыганакларына бәяләр арту шартларында аларны нәтиҗәсез куллану рөхсәт ителми. Энергетика ресурсларыннан файдалануның нәтиҗәлелеген күтәрү өчен шартлар тудыру өстенлекле бурычларның берсенә әверелә. Ягулык эквивалентында электр һәм җылылык энергиясен гомуми куллану 2022 елда 2490,7 т.у.т. тәшкил иткән. 2022 елда салкын су куллануның гомуми күләме 18,807 мең куб.м тәшкил иткән. Энергия куллану структурасы 1 нче таблицада күрсәтелгән.

1 номерлы таблица

№ т/б	Энергетика ресурсы исеме	Үлчәү берәмлеге	Алдагы еллар			2023 ел - фараз
			2020	2021	2022	
1.	Электр энергиясе	мең вКтч	1,324	1,251	1,056	1,045
2.	Җылылык энергиясе	мең Гкал	17,44	17,43	17,415	17,40
3.	Салкын су	мең куб.м	18,907	18,896	18,807	18,618

Энергетика ресурсларын һәм коммуналь хезмәтләрне төп тәэмин итүчеләр түбәндәгеләр:

электр энергиясен - «Татэнергосбыт» ААҖның Бөгелмә бүлеге;
җылылык энергиясен - “Теплосервис” МУП, “Уруссу-Водоканал” ҖЧҖ;
газ - Ютазы районы «Бөгелмә» ЭПУ эксплуатация-газ хезмәте;
салкын су - «Уруссу-Водоканал» ҖЧҖ;
су чыгару - «Уруссу-Водоканал» ҖЧҖ.

Энергия чыганакларына еллык чыгымнар түбәндә тәкъдим ителгән.

2 номерлы таблица

Энергетика ресурсы төре	Үлчәү берәмлеге	Суммар еллык чыгымнар		
		2020	2021	2022
Электр энергиясе	мең сум	1056,3	1250,8	1323,9
Җылылык энергиясе	мең сум	30,5	36,4	30,8
Салкын су	мең сум	411,6	929,5	803,6
БАРЛЫГЫ	мең сум	1498,4	2216,7	2158,3

Оешмада энергетика ресурсларын рациональ кулланмауга китерә торган төп проблемалар түбәндәгеләр:

оешма хезмәткәрләренең энергияне сак тотуга һәм энергетика нәтиҗәлелеген күтәрүгә начар мотивациясе;

ягулыкның, энергиянең һәм суның рациональ тотылуын тикшереп тору системасы булмау;

кулланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу приборлары белән җиһазлауның төгәлләнмәве;

оешманың төп фондларының, шул исәптән биналарның, төзелмәләрнең, корылмаларның, инженерлык коммуникацияләренең, котельный җиһазларының, электр үткәргечләренең тузудәрәҗәсе югары булуы;

энергетика нәтиҗәлелегенең түбән класслы җиһазлары һәм материаллары кулланылуы.

Еллык экономиядә җылылык һәм электр энергиясе буенча энергияне сак тотуның суммар потенциалы 354 т.у.т.

3. Программаның максатлары һәм бурычлары. Программаны гамәлгә ашыру этаплары

Программа энергия саклау чараларын гамәлгә ашыру, икътисадта һәм бюджет өлкәсендә энергетика нәтиҗәлелеген арттыру хисабына ягулык-энергетика ресурсларын рациональ файдалануны тәэмин итү максатларында эшләнгән.

Программа энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеген арттыру өлкәсендәге сәясәтне тормышка ашыруның өстенлекле юнәлешләрен, шулай ук эшчәнлекнең җайга салынулы төрләрен хәл итүче бюджет учреждениеләрендә, предприятиеләрдә ягулык-энергетика ресурсларын экономияләү резервларын максималь куллану юлларын билгели.

Энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеген арттыру программасын эшләү һәм тормышка ашыруның төп бурычлары булып тора:

- энергия куллану нәтиҗәлелеген арттыруның тотрыклы процессын тәэмин итү;
- энергияне саклауны стимуллаштыру һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру механизмнарын эшләтеп җибәрү;
- энергияне саклау потенциалын гамәлгә ашыруны тәэмин итә торган энергоэффектив технологияләр, конструкцион һәм материаллар, энергия куллану белән идарә итү системаларын гамәлгә кертү;
- җитештерү, транспортлау һәм куллану процессында ягулык-энергетика ресурсларын исәпкә алу һәм үлчәүләрнең төгәллеген, дөреслеген һәм бердәмлеген тәэмин итү;
- ягулык-энергетика ресурсларының барлык төрләрен куллану күләмнәрен киметүне һәм энергия ресурслары өчен түләү чыгымнарын киметүне тәэмин итү;
- энергия ресурсларын куллануны киметү чаралары хисабына коммуналь хезмәтләр өчен түләүгә юнәлдерелгән бюджет чараларын экономияләүне тәэмин итү;
- бюджет учреждениеләре тарафыннан барлык энергия ресурсларын куллануны киметү.

Программаны 2023-2025 елларда тормышка ашыру күздә тотыла.

4. Программаны гамәлгә ашыруның төп юллары

Ютазы муниципаль районының торак фондында һәм бюджет учреждениеләрендә энергия куллану буенча мәгълүматларга анализ ясау, ягулык энергиясе ресурсларын төп кулланучылар тарафыннан судан, электр һәм җылылык энергиясеннән, табигый газдан файдалануның нәтиҗәлелеген бәяләргә мөмкинлек бирде.

Анализ нигезендә ягулык энергиясе ресурсларын куллану структурасы формалашкан, 2025 елга кадәр энергия ресурсларын һәм суны файдалану динамикасы билгеләнгән, аларны куллану буенча җыелма мәгълүматлар исәпләнгән.

Программада энергия куллануны киметүне стимуллаштыру буенча оештыру, икътисадый, административ чаралар комплексы, энергия ресурсларын саклау идеяләрен актив пропагандалау күздә тотыла.

5. Энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеген күтәрү өлкәсендә максатчан күрсәткечләр исемлеге

Программа чараларын гамәлгә ашыруны мониторинглау өчен энергияне сак тотуның һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыруның максатчан күрсәткечләре исемлеге Программага 1 нче кушымтада китерелде.

6. Төп программа чаралары

Энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеген күтәрү чаралары исемлеге Программага 2 нче кушымтада китерелде.

6.1. Энергияне саклау буенча гомуми чаралар:

1. Яктырту, су белән тәэмин итү системаларының эш тәртибен камилләштерү һәм эшен оптимальләштерү
2. Энергия куллану системаларын һәм аерым энергия куллану җайланмаларын эксплуатацияләү һәм аларга хезмәт күрсәтү, яктырту, җылыту приборларын кабызу һәм сүндерү графигын кертү һ. б.
3. Яктырту системаларының энергетик нәтиҗәлелеген арттыру чаралары, шул исәптән хәрәкәт датчикларын урнаштыру һәм лампаларны бюджет учреждениеләрендә һәм күпфатирлы йортларда энергияне нәтиҗәле яктырту җайланмаларына алыштыру чараларын да кертеп.
4. Җирле үзидарә органнарының энергияне сак тоту турында һәм энергетика нәтиҗәлелеген күтәрү турындагы законнарда билгеләнгән энергия нәтиҗәлелеге таләпләренә һәм кулланыла торган энергетика ресурсларын исәпкә алу җайланмалары белән тәэмин ителеш таләпләренә туры килүен тикшереп торуны гамәлгә ашыру чаралары.
5.Су куллану нәтиҗәлелеген арттыру һәм су сарыф итүне киметү.
6.Электр энергиясенең бер квадрат метрга еллык чыгымын да кертеп, энергетика ресурсларыннан файдалануның нәтиҗәлелеген арттыруның максатчан күрсәткечләрен билгеләүгә юнәлдерелгән чаралар, шул исәптән энергия куллану турында мәгълүмат җыю һәм анализлауга юнәлдерелгән чаралар;
7.Энергияне саклау һәм энергетика нәтиҗәлелеге турындагы законнарда билгеләнгән таләпләр нигезендә күпфатирлы йортлар, биналар, корылмалар, төзелмәләр төзү.
8.Күп фатирлы йортларга капиталь ремонт ясаганда энергетик нәтиҗәлелекне арттыру чараларын гамәлгә ашыру.

6.2. Ягулык-энергетика ресурслары төрләре буенча энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру чаралары

Электр белән тәэмин итү системалары:

- Челтәрләрдә номиналь көчәнеш дәрәҗәсен саклап калу
- Электр двигательләре һәм трансформатор подстанцияләре белән электр кабул итү бүлмәләре йөкләнеше коэффициентларын арттыру һәм аларның буш йөрешен чикләү
- Электр белән тәэмин итү системаларын электр энергиясен куллануны мониторинглау системалары белән җиһазлау
- Накал лампалары куллану өлкәсен киметү һәм аларны яктылык диодлыга алыштыру
- Бүлмәләрне ачыграк тоннарга буяу
- Торак йортларның хуҗаларына, күпфатирлы йортларның милекчеләренә, күпфатирлы йортларны карап тоту өчен җаваплы затларга энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеген арттыру турында законнарда билгеләнгән таләпләр турында мәгълүмат таратуны тәэмин итүче чаралар (энергияне сак тоту лампаларын, приборларын куллану) исәпләү, экономиялерәк көнкүреш приборлары һ. б.), халык тарафыннан электр энергиясен куллануын киметүгә юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыруны пропагандалау .

- Яктырту системаларының энергетик нәтиҗәлелеген арттыру буенча чаралар, шул исәптән хәрәкәт датчикларын урнаштыру һәм күп фатирлы йортларда энергияне нәтиҗәле яктырту җайланмаларына көйләү лампаларын алыштыру чараларын да кертеп
- Тышкы яктырту объектларының энергетик нәтиҗәлелеген арттыру буенча, шул исәптән урам яктырткычларын энергия нәтиҗәлелегенә алыштыруга юнәлдерелгән, чаралар үткәрү;
- Изоляцияләнмәгән үткәргечләрне СИПларга, кабель линияләренә алыштыру; яктылык диодлы лампаларны урнаштыру.
- Энергетика нәтиҗәлелегенең югары классы булган энергия кулланучы җайланмалар сатып алу.

Җылыту системалары:

- Диварлар, идәннәр һәм чарлакларның җылылык изоляциясен яхшырту ;
- Җылыту радиаторларыннан декоратив киртәләрне алу һәм радиаторлар артына җылылык кайтаргычлар урнаштыру.

Су белән тәэмин итү системалары:

- Су файдалануның нәтиҗәлелеген күтәрү һәм су сарыф итүне киметү;

6.3. Торак секторында энергияне сак тоту

Торак өлкәсендә энергия ресурсларын сак тоту программасы торак йортларны җылытуны, аларны энергия ресурсларын куллануны исәпкә алу һәм көйләү гомуми йорт приборлары белән тәэмин итүне, энергия ресурсларын саклаучы җиһазларны гамәлгә кертү чараларын тормышка ашыруны, шулай ук халык арасында энергияне сак тоту буенча мәгълүмати-аңлату компаниясе уздыруны күздә тота.

6.4. Бюджет оешмаларында энергияне сак тоту

Бюджет өлкәсендә түбәндәге чараларны үткәрү күздә тотыла:

- энергия ресурсларын исәпкә алу узелларын урнаштыру, исәпкә алу приборларын техник хезмәт күрсәтү һәм тикшерү;

- фасадларны, түбәләрне җылыту, тәрәзәләрне алыштыру;

- бюджет өлкәсе объектларының энергия ресурсларының нәтиҗәлелеге торышына анализ (бюджет учреждениеләрендә энергетика тикшерүләре үткәрү һәм энергия ресурсларын куллануны киметү буенча конкрет тәкъдимнәр әзерләү). Энергетика тикшерүләре «Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каршындагы Энергия саклау технологияләре үзәге» ДАУда уздырыла;

- ягулык-энергетика ресурсларын рациональ куллануны, мониторингны контрольдә тоту; - җылылык, су белән тәэмин итү һәм канализация системаларының, электр белән тәэмин итү челтәрләренең авария хәлендәге ситуацияләрен вакытында бетерү.

6.5. Кулланучылар арасында аңлату эше

Энергияне сак тоту өлкәсендә пропагандалау һәм аңлату эшенең максаты - әлеге проблемага тотрыклы игътибар формалаштыру, энергияне сак тоту мөһимлеге һәм зарурлыгы турында җәмәгатьчелек фикерен булдыру юлы белән район халкын энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген күтәрү процессына җәлеп итү. Программада әлеге юнәлештә чаралар каралган:

- район мәгариф учреждениеләре укучылары арасында энергияне сак тоту нигезләре буенча дәресләр үткәрү;
- район халкының, предприятие һәм оешмаларның, идарәче компаниянең һәм торак милекчеләре ширкәтләренең барлык социаль катлауларын энергияне сак тоту процессына җәлеп итү.

7. Көтелә торган нәтиҗәләр

Программаны гамәлгә ашыру йомгаклары буенча түбәндәге төп нәтиҗәләргә ирешү фаразлана:

оешманы энергия белән тәэмин итү системасының ышанычлы һәм өзлексез эшен тәэмин итү; энергетика ресурсларын тотуны исәпкә алу приборлары белән җиһазлауны төгәлләү;

энергетика ресурсларын куллануның чагыштырма күрсәткечләрен 2022 елга карата кимендә 3%ка киметү;

энергияне сак тоту технологияләрен, шулай ук энергетика нәтиҗәлелегенең югары класслы җиһазларны һәм материалларны куллану;

оешма хезмәткәрләренең энергияне саклап үзләрен тотышын стимуллаштыру. Программаны гамәлгә ашыру шулай ук энергетика ресурслары өчен түләүгә чыгымнарны киметү нәтиҗәсендә энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру чараларын гамәлгә ашыру өчен өстәмә финанс чараларының эштән чыгарылуын тәэмин итәчәк.

Программада каралган энергияне сак тоту чаралары комплексын үтәү нәтиҗәсендә 354,421 т.у.т. күләмендә ягулык-энергетика ресурсларын экономияләүгә, бюджет өлкәсе объектларында ягулык-энергетика ресурслары өчен түләүне киметү хисабына бюджетка йөкләнешне киметүгә, җылылык торак-коммуналь комплексы өлкәсен энергия һәм су белән тәэмин итүнең ышанычлылыгын арттыруга ирешеләчәк.

8. Финанслау күләме һәм чыганаклары

Программаны финанслауның гомуми күләме 12 млн. сумнан артык тәшкил итә. Программаны финанслауның төп чыганаклары түбәндәгеләр:

1. Энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген күтәрү, торак йортларны, бюджет учреждениеләрен капиталь ремонтлау өлкәсендә максатчан программаларны гамәлгә ашыру кысаларында Татарстан Республикасы бюджеты акчалары - 10,419 млн. сум.

2. Ютазы муниципаль районының муниципаль бюджеты акчалары - 0,02 млн. сум.

3. Бюджеттан тыш чаралар - 0,1 млн. сум:

3.1. Программада катнашучы предприятие һәм оешмаларның үз акчалары - 1,591;

Программаны муниципаль бюджет акчалары исәбеннән финанслау күләмнәре фараз характерында һәм, реаль мөмкинлекләрдән чыгып, төгәлләштерелергә тиеш.

9. Программаны гамәлгә ашыру барышына муниципаль идарә һәм контроль

Ютазы муниципаль районы Башкарма комитеты:

- энергияне сак тоту программасын эшләүдә һәм гамәлгә ашыруда катнаша;

- ведомство буйсынуындагы территориядәге оешмаларда энергияне сак тоту программасы чараларын гамәлгә ашыруны оештыра һәм тикшереп тора;

- энергияне сак тоту чараларын үтәү барышында финанс чараларыннан файдалануны тикшереп тора.

Торак-коммуналь хуҗалык предприятиеләре һәм бюджет оешмалары:

- конкрет юнәлешләр буенча программа чараларын гамәлгә ашыра.

1 номерлы кушымта
"2023-2025 елларга
Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районында
энергияне сак тоту һәм
энергия нәтиҗәлелеген арттыру"
Программасына

Энергияне сак тотуның һәм энергетика нәтиҗәлелеген күтәрүнең максатчан күрсәткечләре исемлеге

№ т/б	Күрсәткеч исеме	Үлчәү берәмлеге	2022(фактта)	2023 ел (план)	2024 ел (план)	2025 (план)
1	2	3	4	5	6	7
Энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеген арттыру өлкәсендә гомуми максатчан күрсәткечләр						
1	электр энергиясен куллану күләме, исәпләүләр исәпкә алу приборларыннан файдаланып башкарыла торган электр энергиясен куллану күләме өлеше	%	100	100	100	100
2	исәпкә алу приборларыннан файдаланып исәпләү гамәлгә ашырыла торган җылылык энергиясен куллану күләме өлеше	%	32,3	32,3	32,3	32,3
3	исәпкә алу приборларыннан файдаланып исәпләү гамәлгә ашырыла торган җылылык энергиясен куллану күләме өлеше	%	100	100	100	100
4	исәпләүләр исәпкә алу приборларыннан файдаланып башкарыла торган су белән тәэмин итү һәм су чыгару күләмен исәпләү өлеше	%	100	100	100	100
5	исәпләүләр исәпкә алу приборларыннан файдаланып башкарыла торган табигый газ куллану күләме өлеше	%	100	100	100	100
6	торгызыла торган энергия чыганакларын яисә икенчел энергетика ресурсларын кулланып җитештерелә торган энергетика ресурслары өлеше	%	0	0	0	0
Бюджет өлкәсендә максатчан күрсәткечләр						
1	электр энергиясенең чагыштырма чыгымы	кВт*сәг/м 2	28,1	27,82	27,54	27,26
2	җылылык энергиясенең чагыштырма чыгымы	бераз/ кв.м	0,14	0,14	0,14	0,14
3	салкын суның чагыштырма чыгымы	куб.м/ кеше	5,26	5,23	5,21	5,11
4	«Энергия нәтиҗәлелеге» ГИС модулендә тутырылган энергетика декларацияләре өлеше	%	100	100	100	100
Торак фондында максатчан күрсәткечләр						

1	күпфатирлы йортларда салкын суның чагыштырма чыгымнары	куб.м/ кеше	20,1	20,08	20,06	20,04
2	күпфатирлы йортларда электр энергиясенең чагыштырма чыгымнары	кВт*сәг/ кв.м	31,2	30,8	30,6	30,26

2 номерлы кушымта
"2023-2025 елларга
Татарстан Республикасы
Ютазы муниципаль районында
энергияне сак тоту һәм
энергия нәтиҗәлелеген арттыру"
Программасына

«2023-2025 елларга Татарстан Республикасы Ютазы муниципаль районында энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеген арттыру» программасы чаралары исемлеге

№ т/б	Чаралар исеме	Үтәү срогы (ел)	Финанс белән тәэмин итү		Икътисадый файда	
			Финанслау чыганагы	Финанслау күләме, мең сум	Натураль чагылышта	Бәя чагылышында
1	Техник яктан яңадан кораллау. RSA - 500 казанын - 3 бер. RSA - 500 казанына алыштыру - 3 бер., Ютазы авылы котельныенда (мәктәп) (газ счетчигын; СОУ һәм СГГ комплектта)	2023	Татарстан Республикасы акчалары	2000	9,232	74
2	КЗЭУГ Ду-25 клапаннарын сатып алу һәм алмаштыру - 2 бер. (Кече Урыссу КФҮ, Акбаш авылы мәдәният йорты)	2023	Үз акчалары "Теплосервис" МУП	4,5	0	0
3	Циркульцион насослар сатып алу һәм монтажлау - 1 бер. («Дубравушка» БСЛ)	2023	Үз акчалары "Теплосервис" МУП	71	0	0

4	«КСИТАЛ GSM-12» системаларын сатып алу - 2 комплект (КСИТАЛ системасын Алабакүл авылы казанында алыштыру - 1 к-т; КСИТАЛ системасын (диспетчеризация өчен) Кече Урыссу МФЦ каз. урнаштыру - 1 комплект)	2023	Үз акчалары "Теплосервис" МУП	24,6	0	36
	Славян тыкрыгыннан алып Пушкин урамына кадәр су белән тәэмин итү линиясенә капиталь ремонт; Ду 225 мм	2023	«Урыссу-Водоканал» ҖЧҖның үз акчалары	1076	0	168,84
	«Урыссу-Водоканал» ҖЧҖнең җитештерү базасында яктылык диодлы яктырткычларны алыштыру буенча агымдагы ремонт	2023	«Урыссу-Водоканал» ҖЧҖның үз акчалары	75,9	0	79,7
	Чатра һәм Аксакүл су алу җайланмаларында яктырткычларны диодлы яктырткычларга алыштыру буенча агымдагы ремонт	2023	«Урыссу-Водоканал» ҖЧҖ	0,65	0	0,64
	Байрәкә авылында урам яктырткычларын һәм лампаларны алыштыру	2023	Татарстан Республикасы акчалары	5000	0	0
	Муниципаль районның рәсми сайтында энергия ресурсларыннан нәтиҗәле файдалану турында мәгълүмат бастыру	2024	Финанслaмыйча	-	-	-
	«Энергия нәтиҗәлелеге» дәүләт мәгълүмат системасында энергетика декларацияләрен тутыру	2024	Финанслaмыйча	-	-	-
	Районның мәгариф	2024	Җирле бюджет	5	-	-

	учреждениеләрендә энергияне сак тоту дәресләре үткәрү		чаралары			
	«Энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеге» темасы буенча иҗади конкурслар үткәрү	2024	Җирле бюджет чаралары	5		
	Муниципаль районның рәсми сайтында энергия ресурсларыннан нәтиҗәле файдалану турында мәгълүмат бастыру	2024	Финансламыйча	-	-	-
	«Энергия нәтиҗәлелеге» дәүләт мәгълүмат системасында энергетика декларацияләрен тутыру	2024	Финансламыйча	-	-	-
	Бәйрәкә авылында урам яктырткычларын һәм лампаларны алыштыру	2024	Бюджеттан тыш акчалар	50	0	0
	"Дубравушка" балаларны сәламәтләндерү лагеренда котельныйны техник яктан яңадан кораллау	2024	Татарстан Республикасы акчалары	1600	0	0
	СОУ һәм СГГГ газланганлыкны хәбәр итү сигнализаторлары сатып алу һәм урнаштыру - 2 комплект (Димтамак авылы мәдәният йорты котельные, Әбсәләм авылы мәдәният йорты котельные).	2024	Үз акчалары "Теплосервис" МУП	56	0	0
	Циркуляция насосын сатып алу һәм монтажлау - 1бер. Әбсәләм т.п. котельныена.	2024	Үз акчалары "Теплосервис" МУП	10	0,689	2
	«КСИТАЛ GSM-12» системаларын сатып алу - Әбсәләм т.п. котельныйсына 1	2024	Үз акчалары "Теплосервис" МУП	18	0	0

	комплект (мәктәп)					
	Ленин урамыннан №2г й. алып Урыссу урамына кадәр №55; Ду 225 мм су белән тәэмин итү линиясенә капиталь ремонт;	2024	Татарстан Республикасы акчалары	427,9	0	138,85
	Чистарту Корылмалары Комплексында яктырткычларны яктылык диодлы яктырткычларга алмаштыру буенча агымдагы ремонт	2024	«Урыссу-Водоканал» ҖЧҖның үз акчалары	70,4	0	105,5
	"Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каршындагы Энергия саклау технологияләре үзәге» ДАУ белән берлектә бюджет учреждениеләре биналарына энергетика тикшеренүләре үткәрү	2024	Финансламыйча	-	-	-
	Подгорный т.п. котельныйны техник яктан яңадан кораллау (АМЙ)	2025	Татарстан Республикасы акчалары	1200	1,1540	6
	СОУ һәм СГГ-1 газланганлыкны хәбәр итү сигнализаторлары сатып алу һәм урнаштыру - Бәйрәкә авылы котельныена 1 комплект	2025	Үз акчалары "Теплосервис" МУП	28	0	0
	Циркуляцион насослар сатып алу һәм монтажлау - 2 берәмлек Подгорный т.п.(мәктәп) һәм Байлар т.п. (АМЙ) котельныйларына.	2025	Үз акчалары "Теплосервис" МУП	65	344,5	8,5
	«КСИТАЛ GSM-12» системаларын сатып алу - 2	2025	Үз акчалары "Теплосервис"	36	0	0

	комплект Кәрәкәшле авылы котельныйларына мәктәп һәм балалар бакчасы		МУП			
	Сирин урамыннан алып Урыссу урамы 19 нчы йорт Техснаб тыкрыгына кадәр су белән тәэмин итү линиясенә капиталь ремонт; 225 мм	2025	Татарстан Республикасы акчалары	192	0	150,7
	Канализацион Насос Станцияләрендә яктырткычларны диодлыларга алыштыру буенча агымдагы ремонт	2025	«Урыссу-Водоканал» ҖЧҖның үз акчалары	55,1	0	4,2
	Байрәкә авылында урам яктырткычларын һәм лампаларны алыштыру	2025	Бюджеттан тыш акчалар	50	0	0
	"Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каршындагы Энергия саклау технологияләре үзәге» ДАУ белән берлектә бюджет учреждениеләре биналарына энергетика тикшеренүләре үткәрү	2025	Финансламыйча	-	-	-
	Муниципаль районның рәсми сайтында энергия ресурсларыннан нәтиҗәле файдалану турында мәгълүмат бастыру	2025	Финансламыйча	-	-	-
	«Энергия нәтиҗәлелеге» дәүләт мәгълүмат системасында энергетика декларацияләрен тутыру	2025	Финансламыйча	-	-	-
	Районның мәгариф учреждениеләрендә энергияне	2025	Җирле бюджет чаралары	5	-	-

	сак тоту дәресләре үткәрү					
	«Энергияне сак тоту һәм энергия нәтиҗәлелеге» темасы буенча иҗади конкурслар үткәрү	2025	Җирле бюджет чаралары	5		
	Муниципаль районның рәсми сайтында энергия ресурсларыннан нәтиҗәле файдалану турында мәгълүмат бастыру	2025	Финансламыйча	-	-	-
	«Энергия нәтиҗәлелеге» дәүләт мәгълүмат системасында энергетика декларацияләрен тутыру	2025	Финансламыйча	-	-	-